MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

DUS-III.058.62.2021.WB

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na przekazane przy piśmie znak: BPS/043-24-1079/21 oświadczenie Pani Senator Doroty Tobiszowskiej złożone podczas 24 posiedzenia Senatu RP w sprawie prośby o informację w przedmiocie zwrotu środków ze składek ZUS przedsiębiorcy w przypadku wystąpienia nadpłaty lub umorzenia wcześniej zapłaconych składek, pragnę na wstępie wyjaśnić, że na podstawie art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych [1] - decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym w kwestiach rozliczeń i poboru składek wydaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej ZUS). Kompetencje ustawowe w tym zakresie przysługują jednostkom organizacyjnym ZUS, a w postępowaniu odwoławczym - sądom pracy i ubezpieczeń społecznych oraz sądom administracyjnym (w zakresie świadczeń i decyzji uznaniowych oraz w sprawach proceduralnych).

Jednocześnie, w oparciu o stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w kwestiach poruszonych w oświadczeniu Pani Senator Doroty Tobiszowskiej, wyjaśniam, że ZUS realizuje zadania związane z poborem składek i prowadzeniem kont płatników składek na podstawie przepisów ww. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych [2]. Na kontach płatników składek są księgowane i rozliczane należne do zapłaty składki (z dokumentów rozliczeniowych przekazanych przez płatników lub sporządzonych z urzędu przez ZUS), wpłaty (własne płatników składek i z egzekucji) oraz noty księgowe (np. związane z umorzeniem należności).

W razie opłacenia składek po terminie, są również rozliczane odsetki za zwłokę, a po podjęciu postępowania egzekucyjnego także koszty upomnienia, opłaty manipulacyjnej i kosztów egzekucyjnych. Na podstawie zaksięgowanych i rozliczonych w danym dniu dokumentów księgowych i wpłat ustalany jest stan rozliczeń (saldo) konta.

Nadpłata na koncie płatnika składek (saldo Ma) powstaje, gdy suma dokonanych wpłat przewyższy po rozliczeniu sumę zaksięgowanych należności z tytułu składek, albo gdy nastąpi umorzenie należności (np. w wyniku zwolnienia z obowiązku opłacania składek na podstawie przepisów Tarczy antykryzysowej) za okres, za który składki zostały już rozliczone dokonanymi wpłatami [3]. W takim przypadku nadpłata jako nienależnie opłacone składki podlega zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie gdy nie występują – na poczet przyszłych składek chyba, że płatnik składek złoży wniosek o ich zwrot [4]. Nienależnie opłacone składki podlegają zwrotowi w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku do ZUS [5]. Jeżeli po wpływie wniosku ZUS nie zwróci nadpłaty w wymaganym terminie to zobowiązany jest do zapłaty odsetek za zwłokę liczonych za okres od dnia złożenia wniosku [6].

ZUS ma obowiązek zawiadamiania płatników składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, jeżeli ich wysokość przekracza wysokość kosztów upomnienia (11,60 zł) w postępowaniu egzekucyjnym [7]. Prawo do zwrotu nienależnie opłaconych składek przedawnia się po upływie 5 lat licząc od dnia otrzymania zawiadomienia od ZUS albo od dnia ich opłacenia, w przypadku braku zawiadomienia [8].

ZUS informuje płatników składek o stanie rozliczeń kont na koniec danego roku. Pierwsza informacja o stanie rozliczeń kont na koniec 2018 r. została wysłana do płatników w I kwartale 2019 r., a w 2021 r. ZUS poinformował ponad 2,5 mln płatników składek o stanie rozliczeń kont na koniec 2020 r. wykorzystując także kanał komunikacji elektronicznej (PUE ZUS).

ZUS rozpatruje wszystkie wnioski o zwrot nadpłaty składek z dołożeniem należytej staranności, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i procedurami. Każdy wniosek jest rozpatrywany indywidualnie z uwzględnieniem aktualnego stanu dokumentów i rozliczeń konta płatnika składek. Płatnik może złożyć wniosek w formie papierowej lub elektronicznej. We wniosku wskazuje numer rachunku bankowego, na który ma zostać przekazany zwrot nadpłaty.

Jeśli płatnik wskaże rachunek bankowy, który jest zewidencjonowany na jego koncie albo z którego są opłacane bieżące składki, ZUS dokonuje zwrotu bez dodatkowego postępowania wyjaśniającego w tym zakresie. Jeśli numer rachunku wskazany we wniosku jest inny, to zgodnie z procedurą, niezbędne jest nawiązanie kontaktu z płatnikiem i potwierdzenie, że zwrot ma nastąpić na ten rachunek. Obowiązek zweryfikowania rachunku bankowego w takim przypadku ma na celu wyeliminować przypadki przekazania zwrotu nadpłaty z konta płatnika na rachunek osoby czy podmiotu nieuprawnionego.

Zgodnie z obowiązującymi w ZUS procedurami, uwzględniającymi przepisy prawa, nienależne opłacone składki podlegają zaliczeniu z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku na poczet przyszłych składek chyba, że płatnik złoży wniosek o ich zwrot. Zwrot nadpłaconych składek jest możliwy wyłącznie na wniosek płatnika.

Nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o kwocie nienależnie opłaconych składek, a w przypadku braku takiego zawiadomienia od dnia opłacenia składek. Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu [9]:

1) w przypadku wydania przez ZUS decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek - od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna,
2) gdy wydanie decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd - do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż na okres 2 lat,
3) w przypadku zgonu spadkodawcy - od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy,
4) w przypadku wydania przez ZUS decyzji stwierdzającej brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym lub obniżającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia - od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Jeśli na koncie aktywnego płatnika składek powstanie nadpłata i nie ma zaległości za okresy wcześniejsze, a płatnik nie złoży wniosku o jej zwrot, to zostanie ona rozliczona z urzędu na poczet bieżących lub przyszłych składek.

Obowiązujące procedury stanowią jednocześnie, że ZUS zwraca bez zbędnej zwłoki nienależnie opłacone składki, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku płatnika o zwrot. Jeśli składki nie zostaną zwrócone w tym terminie, podlegają oprocentowaniu w wysokości równej odsetkom za zwłokę pobieranym od zaległości podatkowych. W takich przypadkach odsetki liczone są od dnia złożenia wniosku do dnia zwrotu włącznie.

Z poważaniem

z up. ***Ministra Rodziny i Polityki Społecznej***
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

---

[1] Ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.).

[2] Rozporządzenie Mady Ministrów z 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz. 1831).

[3] Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1842, z późn. zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z 26 lutego 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19 (Dz. U. poz. 371 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 kwietnia 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek pandemii COVID-19 (Dz.U. z 2021 r. poz. 713).

[4] art. 24 ust. 6a ustawy wymienionej w przypisie 1.

[5] art. 24 ust. 6d ustawy wymienionej w przypisie 1.

[6] art. 24 ust. 6e ustawy wymienionej w przypisie 1.

[7] art. 24 ust. 6b ustawy wymienionej w przypisie 1.

[8] art. 24 ust. 6g ustawy wymienionej w przypisie 1.

[9] Art. 24 ust. 6h ustawy wymienionej w przypisie 1.

WYGENEROWANO: 2021-07-02
09:38:18+02:00

WeryfikacjaPodpisu.pl - Usługa zaufania

Elektroniczne Poświadczenie Weryfikacji (EPW)

cd413e8ffef1d85c3a71e17b89b9ab8e41ae5fae40796f383f12058c48d88149

identyfikator weryfikacji

KW_587008_BM-II_plik4.5147322451.docx.XAdES

md5: 95d23cc218637a6c67595c3f8d3cf1b2

KW_587008_BM-II_plik4.docx

md5: 67e8f372aab0f050e08b4a492ec8bd00

Nazwy uploadowanych plików

1.

Integralność:	Zachowana - podpisane dane nie zostały zmodyfikowane od czasu ich elektronicznego uwierzytelnienia
Podpisujący:	Stanisław Szwed
Rodzaj uwierzytelnienia:	Kwalifikowany podpis elektroniczny
Deklarowany czas złożenia podpisu:	2021-07-01 15:48:53+02:00

2021-07-02 09:38:15+02:00

czas weryfikacji

MADKOM SA (KRS: 0000394954)

Dostawca usług zaufania (art. 3, pkt 19 eIDAS)

Niniejsze poświadczenie w oryginale ma postać elektroniczną. Autentyczność poświadczenia sprawdzisz, podając unikalny identyfikator weryfikacji na https://WeryfikacjaPodpisu.pl.